

מראי מקומות - סוכה

זג.

למקום אחר, וכוונת הפסוק ושמתם לפני ה', היינו מי שבא לפני ה' למקדש.

ד. הא תקינו לי רבנן בביתו

הק' הכפות תמרים, הא תקנה זו לא היתה משום שמא יעבירונו, אלא משום סכנה (ולכאו' כוונתו להק', איך תקנו שיטלו בביתו, הא סכ"ס איכא לחשש אדרבה שיבא להביאו לבקו, ויעבירונו ד' אמות ברה"ר). וכ' הערוך לנר דכבר תי' רש"י קו' זו, דכ' דמתוך שלא התרת לו אלא בביתו, זכור הוא ולא אתי לאפוקי. כלומר, שיחשוב אהא דתקינו לי רבנן ליטלו בביתו, והוא משום דמעיקרא הי' סכנה, דהיינו משום דמעיקרא היו צריכין להביא לולביהן קודם השבת משום הוצאה, ועי"ז יזכור שלא להוציאו בשבת.

ה. קודם תקנה מאי איכא למימר

ע' בערוך לנר שהביא מה שהק' הכפוף, דכיון דתקנו להביאם לבהמ"ק מעיקרא, מה חשש אי' שמא יבואו להעבירו ברה"ר. ותי' הער"ל דבשלמא מה שתקנו שיטלו בביתו, היכר זה הוא בשעת נטילה, וא"כ עי"ז יזכור שלא להוציאו בשבת. אבל מה שתקנו להביאו מע"ש, אי"ז היכר בשעת נטילה, וא"כ שפיר יש לחוש שמא בשעת נטילה ישכח ויוציאו.

ו. מלמד שאינו דוחה אלא יו"ט הראשון בלבד

הק' הערוך לנר, פשיטא, הא מן התורה אין נוטלין בגבולין אלא ביום א'. ועוד, מה דחיי' שייך, הא טלטול בעלמא הוא. אע"כ צ"ל, כמו דפי' הגמ' דרשא דביום, דהיינו כפי ר"א דס"ל דמכשירי לולב דוחה שבת, וקמ"ל כאן דרק מכשירין דיום א' דוחין שבת, אבל מכשירין דשאר יו"ט אין דוחין שבת, אף לענין מצוה דבהמ"ק. אלא דהק' דא"כ יש להק' מה דרשי רבנן מה"ה דהראשון, ע"ש מש"כ בזה.

ז. נפקא לי' מסיפא דקרא, ושמתם לפני וכו'

הק' הערוך לנר, תינח מצות ושמתם ז' ימים בבהמ"ק, אבל לענין מצות לקיחת יום א' בגבולין מאי איכא למימר. ותי' ע"פ מש"כ הבעל המאור (כא. בדהר"ף), דמצות ז' ימים דילפי' מושמתם כולל בה מצות ולקחתם לכם ביום הראשון, דבא להוסיף ו' ימים ליטול בבהמ"ק על היום א' שצריך ליטול בגבולין. וא"כ, נמצא דדרשא דושמתם... ז' ימים כולל מצות יום ראשון בגבולין, ושפיר ממעטינן לילה. וכ' דלפי"ז, מי שכבר יצא יד"ח בביתו ביום א', אין מצוה עליו לחזור וליטול בבהמ"ק (אולם לפי מה שכתבנו לעיל בדף מ"א בשם האחרונים, שיש מצוה מיוחדת ביום א' ליטול בבהמ"ק מדין ושמתם, דברי הער"ל בבעה"מ דלא כדבריהם).

ח. בסוכות תשבו שבעת ימים, ימים ואפי' לילות

הק' הפורת יוסף, הא לעיל ילפי' ט"ו ט"ו מחג המצות, וא"כ ממילא לילות בכלל, ולמה צריכין עוד דרשה לזה. ותי' דאה"נ, כל זמן דלא ידעי' דאפי' לילות בכלל, לא היינו לומדים ט"ו ט"ו.

ט. מה להלן ימים ואפי' לילות, אף כאן ימים ואפי' לילות

פי' הערוך לנר (לעיל לו: ד"ה ומה לולב), דאי ילפי' ממלואים, לא יהי' קולא, דיכול ליטול פעם א' במעת לעת, או ביום או בלילה, אלא יהי' דומה למלואים, דמצותו הוא בין ביום ובין בלילה, ויהי' צריך ליטול הלולב פעם א' ביום ופעם א' בלילה.

א. שמא יעבירונו ד' אמות ברה"ר

הק' רש"י ותוס', למה לא פי' משום שמא יוציא מרה"י לרה"ר, ותי' דאי"ז שכיח כ"כ, דהרבה פעמים הי' מונח בכרמלית וכו', או שהגביהו ע"מ ליטלו. וכ' רע"א, דלכאו' מוכח מתוס' דס"ל דלא כשי' הרמב"ם (שבת פ"ב) דהעברת ד' אמות צריך דוקא עקירה והנחה ברה"ר, אלא דאפי' אם עוקר ומניח בכרמלית חייב, וצריך רק שיעבור ד' אמות ברה"ר. אבל לבסוף דחה הרא"י מתוס', וכ' דאולי גם תוס' סברי כהרמב"ם, רק דכוונתם דבמונח בכרמלית ליכא חשש הוצאה, ולמעביר איכא חשש, דהיינו שיעמוד פשוט ויעביר אחר כך ד' אמות. (וע"ע בדרוש וחדוש רע"א (ר"ה כט): דכ' עוד טעם למה נקט דוקא העברת ד' אמות, דהא החשש הוא שמא יעבירונו מביתו לבית הבקו, דהוא מרה"י לרה"י דרך רה"ר, דחייב רק משום מעביר, אא"כ עומד לפוש ברה"ר, וזה לא שכיח. ובזה מיישב מה שהק' למש"כ תוס' בשבת (ה): דלבן עזאי דהולך כעומד לפוש דמי, אין שייך העברת ד' אמות ברה"ר אלא בקופץ, וודאי אין שייך לגזור בשביל זה, אבל לפי הנ"ל ל"ק, דלפי ב"ע יש לגזור משום הוצאה מרה"י לרה"ר גופא, שהרי הולך כעומד לפוש דמי, וממילא אי"צ להא דהעברת ד' אמות.)

ב. אי הכי יום ראשון נמי

כ' הפני יהושע, דאף דודאי ידע המקשן שיש לחלק בין יום א' לשאר יומי, דהא יום א' הוא מן התורה בגבולין, ושאר יומי מדרבנן, אלא דאפ"ה פריך שפיר, דהא אף בשופר דאורייתא גזרי' משום הא דרבה, וא"כ מ"ש דביום א' דלולב לא גזרי'.

ג. אי הכי יום ראשון נמי, ראשון הא תקינו לי רבנן בביתו

הק' תוס', א"כ ליתקן נמי בז' ימים כן, ולמה אין דוחין שבת בביתו בכל ז' ימי סוכות. ותי' ידיע הגמ' דמהני קצת מה שהוא דאורייתא. וע' בעל המאור (כא. בדהר"ף) שכ' דבשאר ימים לא רצו להתקין ליטול בביתו, שמצותו מן התורה אינו אלא במקדש, משום דכתיב ושמתם לפני ה' אלוקיכם שבעת ימים. וע' בערוך לנר דכ' לתרץ ע"פ מש"כ הריטב"א, דכל קו' הגמ' "אמאי טלטול בעלמא הוא" מעיקרא לא קשה רק במקדש, דנטילת לולב כל ז' דאורייתא, אבל בגבולין דאינו אלא מדרבנן שפיר י"ל דלא תקנו רבנן במקום איסור דרבנן, וכ' דכן נראה מדברי רש"י (ולכאו' כוונתו לדברי רש"י ד"ה טלטול בעלמא, דכ' דכיון דמן התורה הוא כל ז', וכו'), משמע רק משום שהוא מה"ת, ובפרט למה שהבאנו לעיל מדברי הער"ל ע"מ לבאר רש"י (שם). אבל הריטב"א עצמו פי' גמון באו"א, וכ' "ובדין הוא דמצוי פריך דשאר ימים נמי לידחי שבת במקדש שהוא מן התורה וליתקין לי בביתו, אלא דאיך פירכא עדיפא לי וכו'". ודבריו תמוהים, הרי אם נתקן דיטול בביתו, שוב אינו עוד מצוה דאורייתא, וא"כ איך שייך לומר דלדחי מצות לולב במקדש כל ז' שהוא מדאורייתא ע"י עשיית המצוה באופן שאינו מקיים הדין דאורייתא. ובשלמא אם הי' ס"ל כדעת הפיה"מ להרמב"ם (לעיל מא.), ד"מקדש" היינו כל ירושלים, יש ליישב, דכוונתו דליתקן עכ"פ בירושלים לעשות המצוה בשבת. אבל הריטב"א כ' (מא.) דמקדש היינו רק בית המקדש, ומדינה היינו ירושלים ושאר העיירות, וא"כ ס"ל כשי' רש"י דמקדש היינו רק בהמ"ק, וא"כ צ"ע. וכ' העמק ברכה (לולב א') לחדש דצ"ל דס"ל להריטב"א דמי שבא לפני ה' במקדש מתחייב בלולב אפי' כשהולך